

SKADEGRUPPEN INFORMERAR

Nr 95-02
1995-08-15

PERSONSKADA I MATARVATTENBEREDNINGEN

Skadegruppen, Skada nr 9426

Skadegruppen har fått rapporterat om ett olyckstillbud vid matarvattenberedningen i Assi-Domäns sulfatfabrik i Piteå, varvid en operatör i matarvattenberedningen erhöll mycket allvarliga skållningsskador av kokhett vatten. Operatören är nu tillbaka i arbetet igen på deltid efter en åtta månader lång sjukskrivning.

Olyckstillbudet understryker vikten av att man är uppmärksam på sådant som kan hända. Av de personskador som inträffat i svenska sodahus, så har endast en mindre del orsakats av att det hänt någonting med själva pannan. Fler fall har inträffat runtomkring och skadegruppen understryker att man regelbundet bör göra skyddsronder i sodahuset gemensamt med driftsansvariga och skyddsombud.

Skadegruppen har i tidigare meddelanden pekat på olyckstillbud av olika slag. Dessa meddelanden kan tjäna som erfarenhetsbank vid bedömningen av vad som kan inträffa i det egna området.

Beskrivning av olyckstillbudet

Det här olyckstillbudet inträffade när man skulle byta filtermassa till två precoatfilter i pannhuset och händelseförloppet kan tillskrivas ovana inför arbetsuppgiften hos en tillfällig semestervikarie, vilken för första gången själv skulle utföra detta arbete.

Det första bytet av filtermassa gick utan problem, men när han skulle avsluta bytet av massan i det andra filtret, så inträffade det att färskångkondensat började brädda över från massaberedningstanken.

Eftersom han inte omedelbart lyckades i sina försök att få igen ventilerna till det sista filtret, så hämtade han hjälp av en äldre erfaren operatör.

Man försökte nu att återvända till filterrummet, men kunde inte se någonting, eftersom glasögonen immade igen för dem bägge. Den äldre operatören gick på nytt in för att komma åt att få stopp på vattenflödet. Inne i filterrummet har han sedan fallit i det kokheta vattnet och fått brännskador över stora delar av kroppen.

Eftersom det inte var så långt till närmsta nöddusch, så han kunde själv ta sig dit.

Sommarvikarien hade innan han lämnades att själv utföra arbetet fått en genomgång tillsammans med den ordinarie operatör han ersatte. Genomgången hade gjorts så att den ordinarie operatören först hade bytt massa i det ena filtret, varefter semestervikarien sedan visat att han förstått arbetsgången genom att göra samma byte i det andra filtret. Förfarandet nedtecknades dessutom steg för steg i semestervikariens anteckningsbok. Han hade sedan inför det byte han själv skulle göra förberett sig för arbetsuppgiften och i förväg diskuterat igenom proceduren med den nu skadade medarbetaren.

Trots detta ambitiösa angreppssätt uppstod ändå missförstånd, som ledde till att ett par ventiler kom att stå i felaktigt läge. Arbetsoperationen utfördes också problemfritt på det första filtret, det var först vid det andra massabytet som det filtret flödade över.

Olyckstillbudet ger anledning till en del reflektioner och erfarenheter:

- * Orsaken till att olyckstillbudet ledde till så svåra personskador var att det kommit att stå ca 15 cm av detta skållheta vatten på golvet. Två av tre golvbrunnar i lokalen hade blivit igentäppta av de säckar som precoatmassan levererats i. De hade tillfälligt kommit att ligga på golvet intill massaberedningstanken sedan de tömts. Som en följd av att massaberedningstanken svämmade över, så hade säckarna spolats iväg med vattnet och fastnat i och blockerat golvbrunnarna.

Detta är en risk som bör beaktas i sådana lokaler som kan överflödas av stora mängder vatten. I ett sådant här fall kan man ha en tunna intill, så är det lätt att bli av med avfallet på en gång.

- * Den heta ångan i lokalen immade igen glasögonen för dem, vilket medförde att de inte såg att det helt oväntat kunde stå 15 cm skållhett vatten på golvet.
- * Man bör arrangera så att man även från intilliggande lokaler kan stänga av tillloppsledningarna till sådana utrustningar, där farliga vätskor kan flöda ut.
- * Fabriken drar slutsatsen att sådana här instruktioner måste göras om möjligt än mer detaljerade. Det är viktigt att tänka igenom hur man kan trycka ut vatten eller andra vätskor bakvägen i olika sådana här system. I de komplicerade rörsystem man har i en cellulosafabrik är detta överhuvudtaget något det inte får råda oklarhet om med tanke på de olika giftiga, frätande och skållheta medier som pumpas runt i olika system med förbigångar, sammankopplingar och dräneringar etc.
- * Dessa instruktioner etc. bör upprättas av driftsledning och erfarna operatörer i samråd, så att alla aspekter på driftssäkerhet och arbetarskydd blir tillgodosedda.
- * Vi återkommer till våra tidigare uppmaningar om utrymningsvägar, nödduschar, personlig skyddsutrustning etc. Här tillkommer ytterligare ett starkt skäl till att hålla rent och fritt i gångar och utrymmen.